

389.

8. González-Gálvez, N., Marcos-Pardo, P. J., Trejo-Alfaro, H. & Vaquero-Cristóbal, R. (2020). Effect of 9-month Pilates program on sagittal spinal curvatures and hamstring extensibility in adolescents: Randomised controlled trial. *Scientific reports*, Vol. 10, 1-8.
9. Kliziene, I., Sipaviciene, S., Vilkiene, J., Astrauskiene, A., Cibulskas, G., Klizas, S. & Cizauskas, G. (2017). Effects of a 16-week Pilates exercises training program for isometric trunk extension and flexion strength. *Journal of bodywork and movement therapies*, Vol. 21 (1), 124-132.
10. Kulkarni, M., Saini, S., Palekar, T. & Hamdulay, N. (2020). Effects of pilates on core muscle strength and endurance in post 6 months delivered women. *Proteus journal*, Vol.11 (8), 136–151.
11. Mazzarino, M., Kerr, D. & Morris, M. E. (2018). Pilates program design and health benefits for pregnant women: A practitioners' survey. *Journal of bodywork and movement therapies*, Vol. 22 (2), 411-417.
12. Roland, M. (1983). A study of the natural history of back pain. Part I: development of a reliable and sensitive measure of disability in low-back pain. *Spine*. 1983, Vol. 8(2), 141–144.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2021.7(138).20

УДК 796.2-053.4

Пасічник Вікторія
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент,
доцент кафедри спортивних та рекреаційних ігор;
Пітин Марьян
доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор,
професор кафедри теорії спорту та фізичної культури
Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського, м Львів
Глухов Іван
канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання
Херсонського державного університету
Дробот Катерина
магістр, викладач кафедри біологічних основ фізичного виховання і спорту
Херсонського державного університету

ЗАГАЛЬНІ ФУНКЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Мета: охарактеризувати загальні функції концепції ігрової діяльності у фізичному вихованні дітей дошкільного віку. *Методи дослідження:* теоретичний аналіз та узагальнення літературних джерел, індукція та дедукція, абстрагування, порівняння, класифікація та систематизація. *Результати:* висвітлено місце та сутність ігрової діяльності в освітньо-виховному процесі сучасного закладу дошкільної освіти. Зазначено функції, як певну категорію системного підходу. Вона представлена самостійними властивостями та має своїм призначенням описовість системи ігрової діяльності у межах фізичного виховання ЗДО, що повинна здійснюватися для досягнення узагальної мети. До групи загальних функцій концепції ігрової діяльності у фізичному вихованні ЗДО віднесено ті, які виступають атрибутом приналежності запропонованих нами наукових поглядів щодо цінності ігрової діяльності в межах фізичного виховання та реалізації базових завдань для дошкільнят. До цієї групи функцій залучено розвивальну, розважальну, комунікативну, діагностичну, корекційну та соціалізувальну.

Ключові слова: ігрова діяльність, функції, діти дошкільного віку.

Pasichnyk Viktoriya, Pityn Maryan, Hlukhov Ivan, Drobot Kateryna. General functions of the concept of play activity in physical education of preschool children. *Child-centered education seeks to purposefully use play activities in the educational process, as it creates an atmosphere of psychological comfort for preschool children, and due to its natural qualities, this phenomenon is endowed with great pedagogical potential that promotes the development of physical, mental, social, spiritual personality. Purpose of the article: characterize the backbone functions of the concept of playfulness in the physical education of children of the preschool age. Methods of preliminaries: theoretical analysis and publicity of literary sources, induction and deduction, abstract, interpretation, classification and systematization. Result: the day is visibly the day and the day of the playfulness in the educational process of everyday life to the foundation of preschool education. The function is assigned as a category of the system approach. Vona is represented by independent authorities and their assigned descriptions of the system of gaming activity at the boundaries of physical education to the foundation of preschool education, which is guilty of working for the achievement of public awareness. Prior to the group of foreign functions of the concept of game performance at the basis of physical development of the preschool education, it was introduced, which is an attribute of belonging, proponated by us on audio looks, and the value of the Up to the whole group of functions, the development, entertaining, communication, diagnostics, correction and socialization have been obtained.*

Key words: game performance, functions, children of preschool age.

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень та публікацій. Фундаментальні зміни, що відбуваються в сучасному культурно-освітньому просторі, суспільні запити і потреби утворюють думку про пріоритет дитинства як найвідповідальнішого періоду становлення особистості. Саме в дошкільному віці відбувається становлення особистості

дитини, формування її фізичної та духовної культури – основи гармонійного розвитку, як краси людської душі та здорового тіла. Сьогодні одним із основних завдань удосконалення дошкільної освіти є виховання гармонійно розвинутої, довершеної, здорової дитини, здатної цілком реалізувати свої духовні, фізичні, інтелектуальні та моральні можливості [13].

Ця актуальна проблема відображена в низці законодавчих актів та постанов у галузі дошкільної освіти України («Про дошкільну освіту», «Про охорону дитинства», Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, «Базовий компонент дошкільної освіти»), у яких зокрема зазначено, що дошкільна освіта виходить на якісно новий етап свого розвитку, а саме: переглянуто ставлення до дитини як головного суб'єкта освіти; метою визначається педагогічна підтримка дитячої індивідуальності; важливого значення надається персоналізації, прагненню дитини до творчої самореалізації завдяки різноманітним засобам і формам взаємодії зі світом у різних видах діяльності. Успішне вирішення означеної проблеми передбачається визнанням пріоритету ігрової діяльності серед інших видів життєдіяльності дошкільників [6].

Дитиноцентрична освіта прагне цілеспрямовано використовувати ігрову діяльність у освітньо-виховному процесі, оскільки вона створює для дітей дошкільного віку атмосферу психологічного комфорту, а завдяки своїм природним якостям цей феномен наділений великим педагогічним потенціалом, який сприяє розвитку тілесної, психічної, соціальної, духовної особистості [2, 14, 15].

Мета дослідження – охарактеризувати загальні функції концепції ігрової діяльності у фізичному вихованні дітей дошкільного віку.

В роботі використовувалися наступні **методи дослідження**: теоретичний аналіз та узагальнення літературних джерел, індукція та дедукція, абстрагування, порівняння, класифікація та систематизація.

Результати дослідження та їх обговорення. Загальновизнаним є факт багатофункціональності ігрової діяльності. Функція (від лат. *function* – виконання, здійснення) [11]. У межах фізичного виховання закладів дошкільної освіти зазначено функції, як певна категорія системного підходу. Вона представлена самостійними властивостями та має своїм призначенням описовість системи ігрової діяльності у межах фізичного виховання ЗДО, що повинна здійснюватися для досягнення узагальненої мети. У контексті нашого дослідження функція означає роль, яку відіграє ігрова діяльність у житті дитини і суспільства зокрема.

Функції ігрової діяльності у процесі фізичного виховання дітей дошкільного віку ґрунтуються на визначенні її ролі та психолого-педагогічному впливові на особистість дитини, що реалізовується через безпосередню діяльність суб'єкта навчально-виховного процесу та його взаємодії з іншими учасниками цього процесу. Основні функції, якими ми окреслили вплив концепції ігрової діяльності у фізичному вихованні на дітей дошкільного віку були поділені на дві підгрупи (загальні та специфічні). Такий підхід є загальноприйнятим та використовується науковцями зі сфери фізичної культури і спорту, а також дошкільної педагогіки.

До групи загальних функцій концепції ігрової діяльності у фізичному вихованні ЗДО віднесено ті, які значною мірою є відомими й обґрунтованими та реалізуються незалежно від специфіки діяльності у відповідній групі закладів освіти. Їхній зміст залишається відносно сталим та не передбачає суттєвої диференціації залежно від засобів та методів, які покладені в основі реалізації самого процесу. Водночас наявність групи загальних функцій виступає атрибутом приналежності запропонованих нами наукових поглядів щодо цінності ігрової діяльності в межах фізичного виховання ЗДО та реалізації базових завдань для дошкільнят.

Таким чином до цієї групи функцій залучено розвивальну, розважальну, комунікативну, діагностичну, корекційну та соціалізувальну.

Беззаперечно, що в основі освітнього процесу ЗДО покладено розвиток дитини, тому **розвивальну** функцію визначають базовою. Виходячи з цього вона є об'єктивно притаманною й для ігрової діяльності у межах фізичного виховання. Під час гри у дітей ефективніше відбуваються процеси активного розвитку більшості психічних процесів. Серед них запам'ятовування, сприйняття, мислення, увага.

Відомо, що важливим психічним процесом для навчання та розвитку вказано саме пам'ять. Науковцями наголошується, що процес її розвитку краще розпочинати змалку. В основу розвитку потрібно закладати спеціальні вправи та методичні прийоми розвитку властивостей дитини до запам'ятовування в межах різних видів діяльності, зокрема для ігрової. Наголошується про наявність кількох рівно важливих видів пам'яті, які мають однаково виражену важливість для подальшого розвитку дошкільнят. Серед них образна, на основі зорової, слухової, моторної та емоційної; словесно-логічна на основі мимовільного та довільного запам'ятовування. Так як сам процес запам'ятовування передбачає певні зусилля зі сторони дитини, рекомендовано залучати механізми зусилля довільного запам'ятовування через різноманітність видів ігрової діяльності. Важливим методологічним аспектом при розвитку запам'ятовування є вікові особливості дитини.

Так само важливого значення при забезпеченні розвивальної функції є розвиток сприйняття дитини. Виділяють такі основні види сприйняття як візуальний, аудіальний і кінестетичний (тактильний). Зрозуміло, що в об'єктивному освітньому процесі дошкільного закладу освіти не спостерігається розмежованих видів сприйняття у дітей. Окрім того навіть самі пріоритети в сприйнятті є недостатньо виражені. Тому основу в сприянні розвитку сприйняття варто вбачати у залученні засобів комплексного залучення каналів сприйняття або їх чергування. Це надзвичайно легко робити за умов надзвичайної різноманітності засобів і методів ігрової діяльності.

Ще одним беззаперечним чинником розвитку дитини та провідною умовою її розвитку в ЗДО є мислення. Воно належить до предметної діяльності дитини, що передбачає спрямованість до вирішення різномістовних практичних завдань.

Знову ж таки через різноманітність засобів ігрової діяльності у фізичному вихованні можна розглядати достатньо різне змістовне наповнення занять. Так, залучення певних предметів дасть можливість дитині швидше опанувати раціональні прийоми та способи дії/взаємодії, певною мірою наслідувати поведінку оточення, сприяти оволодінню

елементарними руховими навичками, мовленням та загалом підвищувати пізнавальну діяльність. Маючи справу з різними предметами, дитина швидко починає спиратись у своїх діях на певні узагальнені ознаки. Отримання такого досвіду в практичній сфері дає змогу дитині отримати впевненість у власних діях та досягненні певного результату.

Доведено, що при активізації мисленнєвої діяльності паралельно відбувається позитивний вплив на мовлення дитини. Це відбувається через коментарі до виконання вправ, пояснення та сприйняття зі сторони інструктора (вихователя). Мовлення набуває ознак ситуативно-ефективної форми спілкування дитини, що, своєю чергою, значно прискорює розвиток мислення. Іншим компонентом цієї функції на підставі тверджень фахівців можна назвати можливість задавати та отримувати відповіді на питання, адже саме це визначає зміст і об'єднання відомого та невідомого для дитини. Тобто у пошуку істини й відбувається розвиток.

Ще одним чинником ефективного забезпечення розвивальної функції можна назвати увагу дитини. Вона є важливою умовою продуктивності, виступає каталізатором пізнавальних процесів та емоційно-вольової сфери дитини. Окрім цього увага завжди включена у ігрову діяльність.

Якісні акценти на розвиткові уваги дитини сприяють забезпеченню пізнавальних, емоційних, вольових процесів та успішної роботи свідомості, є формою організації психічної діяльності дошкільняти. Її зміст визначається спрямованістю й зосередженістю на об'єктах, які мають для дитини певне виражене значення. Серед важливих умов використання ігрової діяльності нами визначено ті особливості, які притаманні увазі дітей дошкільного віку. Серед них такі: нетривала зосередженість, схильність до значних коливань, піддатливість зовнішнім впливам, залежність від виду занять, неспроможність переключення на власний розсуд з одного об'єкта на інший за відсутності довільної психічної регуляції, залежність від віку дітей, слабкий розподіл та невеликий обсяг уваги, зосередженість і спрямованість на об'єктах у їх конкретизованому відображенні тощо.

Ще одним компонентом розвивальної функції ігрової діяльності у фізичному вихованні ЗДО визначено підвищення якості функціонування сенсорних систем. Важливими чинниками психомоторного розвитку дитини є набуття вмінь орієнтування в просторі та часі, оцінювання властивостей рухової діяльності (власної та інших), визначення цільової орієнтації рухової діяльності тощо. Серед реалізаторів сенсорного розвитку дітей дошкільного віку визначають здатність повноцінно сприймати предмети довкола; виділяти базові ознаки предметів (колір, форму, величину), накопичувати уявлення про сукупності предметів за їх ознаками; проявляти самостійність.

Також до загальних функцій концепції ігрової діяльності у фізичному вихованні ЗДО ми віднесли **розважальну** функцію. Однак, на наш погляд, її не варто зводити до конкретного розуміння щодо отримання задоволення від діяльності. Цей аспект безперечно має бути присутнім, однак цю функцію потрібно розглядати значно ширше в умовах ЗДО, фізичного виховання та, навіть, ігрової діяльності дошкільнят.

Перш за все, серед фахівців не виникає іншої думки окрім тої, що реалізація цієї функції міститься в широких можливостях ігрової діяльності та залученні дитини до неї. Методично вивірений процес організації ігрової діяльності це певний культурний простір дитини, що поєднує елементи розваги та елементи розвитку. Пізнання через легке сприйняття дійсності, що забезпечується грою, безперечно підвищує можливості формування міцного фундаменту здоров'я, забезпечує позитивну атмосферу стосунків між учасниками гри, створює загальний високий рівень якості життя, мінімізує певні психічні перевантаження.

Окрім того, розважальна функція реалізується у формі позитивного настрою. Це загалом урізноманітнює перебування дитини в умовах ЗДО, зумовлює виникнення певних почуття, емоційних переживань, впливаючи на поведінку дітей та їх груп. Діти, через можливість імітувати рухи та риси своїх власних авторитетів (героїв) можуть виражати й своє ставлення до них як комплексу морально-етичних та психоемоційних характеристик. Саме гра (у різних формах її прояву) стає певним регулятором поведінки і спонукою активності для дошкільнят.

Елементом розважальної функції ми визначили певний експресивний аспект. Серед фахівців вікової педагогіки по різному представлено цей аспект, наприклад як окрема функція. Однак ми схильні вважати, що на рівні ЗДО вона не може бути самостійною. А реалізується в комплексі з іншими компонентами розважальної функції. Експресія та її прояви в умовах ігрової діяльності у фізичному вихованні ЗДО забезпечують вираження дитини за допомогою мовлення і певного рухового арсеналу; вираження внутрішнього світу дитини через емоційну насиченість і забарвленість діяльності кожного індивіда, залученого до гри.

Ще одним аспектом розважальної функції ми визначили *рекреативні* можливості. Вони проявляються в позитивному впливі на функціональні можливості організму дитини, істотним впливом у покращенні та збереженні фізичних можливостей, підготовці до подальших етапів освітнього процесу, що відбувається в достатньо невимушених ситуаціях ігрового середовища.

Передбачаємо, що застосування методологічного контенту концепції ігрової діяльності у фізичному вихованні ЗДО варто розглядати як елемент насолоди й присмного самопочуття, піднесення від змісту занять та отримання певного результату діяльності.

На думку окремих авторів, отримання задоволення від реалізації змісту занять може опиратися виключно на самоцінність особистості, важливості гри як вияву ступеня свободи, особистого (індивідуального) естетичного простору, радості та натхнення внутрішнього світу дитини.

Таким чином розважальна функція, що включена нами до концепції ігрової діяльності у межах фізичного виховання ЗДО дає змогу суттєво забарвлювати зміст самого процесу та супроводжує реалізацію усіх інших функцій ігрової діяльності. Вона пов'язана із створенням та забезпеченням певного комфорту й сприятливої атмосфери, внутрішнього суб'єктивного відчуття насолоди та, враховуючи контингент дошкільнят – радості, дає змогу продукувати позитивні емоції, відволікати від негативного досвіду дитини та переживань, якісно заповнювати час перебування в ЗДО, стимулювати інтерес дитини до різних видів діяльності. Важливого значення у реалізації зазначеної функції концепції ігрової діяльності є формування

(укріплення) захисних механізмів у психоемоційній стабілізації особистості, реалізації певних аспектів її домагань.

Одним з ключових аспектів у становленні особистості є набуття досвіду комунікації. Дитина потрапляючи до першого етапу освітнього процесу, стикається з необхідністю знаходити дотичні моменти та спілкуватися з іншими учасниками навчально-вихованого процесу ЗДО. Таким чином до загальних функцій концепції ігрової діяльності у фізичному вихованні ЗДО належить **комунікативна** функція.

Комунікативна функція не є виключенням, та і як усі інші є соціальною функцією в становленні та розвитку особистості дитини. В ігровій діяльності домінують ситуації, в яких дитині необхідно якісно знаходити розв'язання певних завдань та вирішення проблем у умовах міжособистісних взаємини. При цьому різні варіанти ігрової діяльності можуть передбачати надзвичайно відмінні умови такої комунікації (з та без ліміту часу, з та без додаткових чинників спілкування тощо). Такі варіанти більш детально розкрито в частині дисертації, пов'язаної з характеристикою класифікації форм та засобів ігрової діяльності.

За твердженням багатьох фахівців [1, 3, 8], в умовах гри дитина набуває ґрунтового соціального досвіду взаємовідносин між суб'єктами спілкування. Визначається, що цей досвід може бути позитивним або негативним, пов'язаним зі органічною співпрацею чи з радикальним суперництвом. Водночас саме ігрова діяльність може забезпечити плавний перехід особистості від одного до іншого стану володіння навиками комунікації. Це також важливо з огляду на можливість втручання (керування, настанов) зі сторони більш досвідчених учасників з фаховою підготовленістю (вихователі, інструктори, психологи та інші учасники).

Отже комунікативна функція виступає організатором реального контексту людських взаємовідносин та регулятором процесу взаємодії, реалізатором прагнення до взаєморозуміння між суб'єктами на горизонтальному та вертикальному рівнях спілкування.

На наш погляд, до структури комунікативної функції варто віднести елементи виховання. Адже за допомогою комунікації (передача та усвідомлення інформації зі сторони дитини) відбувається формування моральних уявлень про ставлення до внутрішнього та зовнішнього середовища (світу) дитини, довкілля, норм поведінки тощо.

Через реалізацію комунікативної функції відбувається становлення моральності дитини, оперативних та віддалених прагнень, навичок колективного співіснування, створення елементів співробітництва між дітьми, формування елементів дружби, справедливості, відповідальності тощо.

Окремим аспектом комунікативної функції ми передбачаємо вплив на естетичні погляди дитини, що реалізується шляхом застосування в ігровій діяльності певної спрямованості текстів віршів, пісень, примовок, загадок тощо. Через мовний ряд дошкільнята ознайомлюються з красою, виразністю й образністю українського мовлення, що відповідно збагачує їхній внутрішній світ та дає мовленнєвий запас.

Реалізація комунікативної функції як освоєння діалектики спілкування може передбачати значно ширший діапазон елементарних умінь та навичок спілкування. Наприклад, в низці досліджень доведено переваги та можливості міжнаціонально-комунікаційного компоненту. Ми передбачаємо, що в межах ЗДО спеціалізованого профілю, вибору специфічних завдань, свої місце у фізичному вихованні можуть мати ігри національної та міжнаціональної приналежності. У них може відбуватися моделювання життєвих ситуацій, пошуку вирішення конфліктів, включення емоційності спілкування й сприйняття оточуючого її в житті. Комунікація між дітьми може виражатися не лише за допомогою мовленнєвого компоненту дитини. Важливого значення в забезпеченні цієї функції набувають рухова діяльність, міміка та пантоміміка як відображення об'єктивного стану дитини.

Забезпечення якісної реалізації комунікативної функції концепції ігрової діяльності у межах фізичного виховання ЗДО тісно пов'язана з доступністю та відкритістю освітньої програми. Суб'єкти діяльності (діти і дорослі) в ЗДО, на сьогодні перебувають та реалізують свій потенціал у жорстких рамках організації освітнього процесу. Основним регламентним документом при цьому виступає запропонована та прийнята програма. Наявність такої програми призводить до мінімальної варіативності та дотримання чітких рамок, що не завжди узгоджується з людиноцентричним підходом в освіті, визначеним в останні роки в Україні.

Разом із тим, ми передбачаємо, що внесення теоретико-методичних корекцій в відповідний процес та широке включення ігрової діяльності дасть можливість як дорослим, так і дітям обирати комунікаційний рівень заняття і матеріали для підвищення власної активності. У такій ситуації освітня програма для дошкільнят повинна передбачати спеціально визначений час із можливістю вільного і змістовного спілкування дітей.

Таким чином комунікативна функція, що здійснюється за дотриманням загально визначених правил у межах концепції ігрової діяльності у фізичному вихованні ЗДО надає дитині досвід людських стосунків, формуванні відносин, що складаються між різними суб'єктами діяльності, залежно від пріоритетів організації, методичного змісту, завдань тощо; забезпечує первинний досвід дитини, що може піддаватися узагальненню та подальшій реалізації в реальних взаємодіях, що виникатимуть упродовж життєдіяльності.

В основі більшості соціальних явищ перебуває необхідність моніторингу стану самого явища. У нашому випадку йдеться про обов'язкову реалізацію **діагностичної** функції. У першу чергу вона забезпечує виявлення неточностей та відхилень у забезпечення базових завдань діяльності ЗДО щодо формування знань, умінь і навичок, поведінці.

На відміну від інших освітніх етапів у житті дитини, в дошкільному віці в межах ігрової діяльності вона намагається проявити свої фізичні, інтелектуальні та творчі здібності з максимальним рівнем реалізації. Це своєю чергою знімає можливості контингенту (дітей) до маніпулювання критеріями оцінювання та якісного моніторингу. Тому залученість дошкільнят до гри дає можливість передбачити поведінку і реакцію дитини в реальній ситуації.

Окремим аспектом діагностичної функції виступає пошук педагогічних резервів при роботі з дошкільнятами різних груп за рівнем фізичного розвитку, підготовленості, індивідуальних особливостей тощо; виявлення відхилень та порушень нормативної поведінки, процесів пізнання зовнішнього середовища та самопізнання. Через прогностичний характер ігрової

діяльності та можливість добору засобів контролю без травмувального психоемоційного ефекту для дитини гра, у більшій мірі, порівняно із іншими видами діяльності дошкільнят стає полем дитячого самовираження.

Ця функція набуває важливості, оскільки використання в роботі з дітьми дошкільного віку інші методи отримання емпіричної інформації мають суттєві застереження. Як, наприклад, опитування чи тестування. Тому в межах реалізації зазначеної функції концепції ігрової діяльності у фізичному вихованні ЗДО більш відповідними стає створення ігрових дослідних ситуацій. Це дає змогу дитині виражати і відображати себе у тому, що відбувається в різні моменти гри. Отже спостерігаючи, можна визначати й прогнозувати характерні риси особистості, поведінкові прояви, комунікативні та рухові реалізатори діяльності.

Достатній професійний рівень підготовленості вихователя (інструктора ФК) та залучення додаткових фахівців (психолог, медик, соціальний працівник) дає підстави стверджувати, що реалізація цієї функції матиме суттєве відображення на подальшій корекції діяльності дошкільнят. Відомі приклади спеціально підготовлених ігор з метою визначення особистісних рис дітей та/чи груп загалом.

Таким чином, діагностична функція проявляється в можливості за допомогою ігрової діяльності, вивчати психічні функції і процеси, характер взаємин у групі, особистісні якості та самовизначеність, навички і уміння в різних видах діяльності, рівнях соціального, естетичного, фізичного розвитку.

Логічним продовженням та структурним доповненням реалізації діагностичної функції виступає **корекційна** функція концепції ігрової діяльності у межах фізичного виховання ЗДО.

В основі корекційної функції авторської концепції ми пропонуємо розглядати такі можливості системи ігрової діяльності, що можуть впливати на певний, відмінний від нормального перебіг навчально-виховного процесу ЗДО засобами фізичного виховання, зокрема ігрової діяльності. У широкому розумінні корекційна функція потрібна у випадках, коли нормальний процес, запропонований ЗДО не дає бажаних (задекларованих) результатів або коли відбувається природна зміна завдань для системи фізичного виховання. Така зміна може відбуватися для вибіркового завдання власне фізичного виховання, а також для інтегрованих завдань з різних видів діяльності дитини в умовах ЗДО.

Окремими фахівцями наголошується, що корекційна функція стосується виключно допомоги учням з особливостями індивідуального (фізичного, психоемоційного, інтелектуального) розвитку та спрямована на подолання переживань, чинників завад для нормального самопочуття і спілкування з однолітками й іншими соціальними групами [4, 7].

В наявній науковій та методичній літературі виділено, на наш погляд, окремий компонент корекційної функції. Що полягає в терапевтичному впливові ігрової діяльності та широкому використанні її для практичного розв'язання завдань при роботі з дошкільнятами. Відомо, що існує самостійний напрям корекційної педагогіки, фізичної терапії в педіатрії, фізичному вихованні різних груп населення, пов'язаний з «ігровою терапією». За допомогою неї застосовуються розгорнуті та ґрунтовні форми ігрової діяльності для корекції різних відхилень в поведінці дитини (сором'язливості, агресії, замкненості тощо). Цей і є реалізацією корекційної функції концепції ігрової діяльності у межах фізичного виховання ЗДО, а саме її терапевтичний аспект [3].

Зазначена функція забезпечує відповідність основних характеристик розвитку дитини дошкільного віку умовно-нормативними показникам, що вважаються належними для певної вікової категорії дітей. У поєднанні з попередньою (діагностичною) функцією сприяють виявленню відхилень і складання плану «позитивних змін», доповнень до індивідуальної програми формування структури особистості та діяльності дошкільняти. Загалом ігрова діяльність у межах фізичного виховання за допомогою цієї доповнює розвиток інтелектуальних, творчих та соціальних задатків дитини, що можуть не достатньо активізуватися при традиційних засобах та методах впливу в умовах різних видів діяльності дитини в ЗДО.

Окрім зазначеного ми схильні виділяти ще кілька компонентів корекційної функції в методологічному блоці концепції ігрової діяльності в межах фізичного виховання ЗДО. Це компенсаторний аспект, що пов'язаний зі створенням умов задоволення особистісних прагнень дитини, які унеможливлені або ускладнені до реалізації в реальному житті.

На переконання авторів показаннями для безпосереднього залучення ігрової діяльності корекційного спрямування є наявні (доведені) труднощі дошкільнят у спілкуванні, соціальний інфантилізм, недостатня довільна регуляція поведінки, важка емоційна адаптація [5]. У цьому випадку ігрова діяльність виступає як засіб оптимізації процесу адаптації та зумовлюється такими чинниками: вона є провідним видом діяльності дітей дошкільного віку; способом включення дитини в соціальні відносини та ефективним розвивальним середовищем [5, 9].

Зазначене посилюється ще й тим, що діти підсвідомо прагнуть до використання ігрової діяльності (різні форми) для уникнення чи відмежування від страхів та емоційної й фізичної напруги.

Таким чином ефект реалізації корекційної функції ігрової діяльності в межах фізичного виховання ЗДО визначається практикою нових соціальних відносин, яку отримує дитина в грі певного спрямування, відтворення відносин дитину у ролі дорослого, однолітків, умовно наявної свободи і співпраці в заміні примусу і агресії примусово-виховного впливу. За твердженнями науковців, з якими ми погоджуємося, найбільшого значення в умовах ЗДО набуває реалізація **соціалізувальної** функції для дитини.

Потрапляючи в перше суспільно орієнтоване середовище, дитина повинна пройти певні етапи становлення себе як особистості та визначення місця в соціальній групі (вивчення соціальних ролей), що притаманні їй відповідно до вікової групи. Також, підтримуючи думки багатьох фахівців вважаємо, що ігрова діяльність виступає потужним чинником соціалізації дитини. В різних варіантах поєднання засобів, з урахуванням множини завдань для цього виду діяльності можна включати до ігрової діяльності визначені для соціально контролю процеси, цілеспрямовано впливати за допомогою них на становлення особистості. Безперечно, що це відбувається паралельно до реалізації попередніх функцій та може містити необхідність засвоєння знань, сукупності цінностей, характерних для сучасного суспільства чи відповідної соціальної групи.

Одним з варіантів реалізації цієї функції є урахування уже синтезованих в суспільстві знань, що становлять надбання культури. Це, своєю чергою, розкриває потенціал виховання й формування особистості. Набуття дитиною ознак

(рис) загальнолюдської і національної культури дає змогу в подальшому проявити себе в соціальному середовищі.

Окремим аспектом соціалізувальної функції варто вказати можливість початкової самореалізації дитини. Згідно нашого наукового бачення ігрова діяльність може надавати певні можливості для реалізації себе як особистості. Це відбувається через безпосередній пошук шляхів досягнення результату, конкурентність або включеність при досягненні мети. Досягнення цього можна отримати за рахунок адекватного добору змісту засобів. За допомогою них формується адекватне ставлення до явищ суспільного життя, природи, предметів довкілля, систематизує і поглиблює знання; відбувається активізація процесів мислення та набуття вміння застосовувати отримані знання в різноманітних умовах, відповідно з поставленими завданнями.

Важливою умовою досягнення результату реалізації зазначеної функції є якісна організація зовнішнього середовища ігрової діяльності. Це повинно передбачати можливості гнучкості і трансформації простору, можливість використання різних предметів (форма, колір, структура тощо) для самостійного побудови та розв'язання ігрових ситуацій.

Відомо, що на сьогодні в ЗДО переважають стаціонарні ігрові куточки і діти досить швидко можуть адаптуватися до них. Тому важливим є постійний пошук (обмін) засобів, що залучені до ігрової діяльності.

Іншою, не менш значущою умовою виступає методична підготовленість особи, що реалізовує ігрову діяльність. Відповідно до її рівня підготовленості можна отримати суттєві розбіжності у креативності, погляді на ігрову ситуацію, шляхах пошуку самого розв'язання та активізації дошкільнят, наданні певних властивостей предметам тощо [12].

Чинниками реалізації зазначеної функції виступає можливий індивідуальний розвиток дитини, який відбувається через відображення об'єктивних рис навколишнього світу, діяльність, розв'язання певних ситуацій, усвідомлення суспільні відносини та елементи культури, відображення індивідуалізованого сприйняття та оцінювання процесів дійсності.

Отже в процесі ігрової діяльності дитина може відобразити, моделювати, засвоювати, уточнювати, систематизувати, переживати, самовиражатися, перевіряти власні можливості, накопичувати досвід міміки і пантоміміки, регулювання інтонації, рухової діяльності тощо). Це все покладається в набуття нового соціального досвіду та нових компетенцій.

Таким чином соціалізувальна функція концепції ігрової діяльності в межах фізичного виховання ЗДО передбачає цілеспрямований вплив на становлення особистості шляхом використання специфічних засобів підвищення фізичного стану, підготовленості дошкільнят, засвоєння ними елементарних знань, створення передумов формування духовних та матеріальних цінностей і норм власної поведінки та розуміння культурних цінностей, властивих суспільству та, першочергово, включення дитини у систему суспільних відносин.

Висновки. Нами було охарактеризовано групу загальних функцій концепції ігрової діяльності у фізичному вихованні дітей дошкільного віку. До цієї групи функцій залучено розвивальну, розважальну, комунікативну, діагностичну, корекційну та соціалізувальну. Кожна із функцій, маючи власну спрямованість і специфіку, обов'язково співвідноситься і взаємодіє з усіма іншими. Така взаємодія творить певну цілісну систему, функціональне наповнення якої залежить від аспекту використання, мети та завдань ігрової діяльності.

Перспективи подальших досліджень полягатимуть в обґрунтуванні специфічних функцій концепції ігрової діяльності у фізичному вихованні дітей дошкільного віку.

Література

1. Богуш А.М. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи: навчально-методичний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2008. 256 с.
2. Вікторія Пасічник. Сутність ігрової діяльності у формуванні особистості дітей дошкільного віку. // Спортивні ігри. № 3 (17) (2020). С. 43–57.
3. Головнева Н.А., Перепелицина Т.И. Теоретический анализ функций игры как средства воспитания детей дошкольного и младшего школьного возраста // Современные проблемы науки и образования. – 2015. – № 4.; URL: <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=20524> (дата обращения: 09.05.2020)].
4. Захаров А.И. Игра как способ преодоления неврозов у детей / А. И. Захаров –СПб.: КАРО, 2006 – 416 с.
5. Захарова Н.М. Адаптація дітей дошкільного віку до сучасного соціального простору: Монографія. – Донецьк: вид-во "Ноулідж" (донецьке відділення), 2010. – 218 с.
6. Ігрова діяльність дошкільника: молодший дошкільний вік / Піроженко Т.О. та ін. – Київ: Генеза, 2016. – 88 с.
7. Карабанова О.А. Игра в коррекции психического развития / О.А. Карабанова – М.: 1997 – 192 с.
8. Коньшева А.В. Игровой метод в обучении иностранному языку / А. В. Коньшева. - СПб.: Каро; Минск, 2006. - 181 с.
9. Кудикіна Н.В. Теорія ігрової діяльності дітей: монографія / Н.В. Кудикіна. – Київ: НМЦВД КУ імені Бориса Грінченка, 2012. – 235 с.
10. Кукушин В.С. Теория и методика обучения / В.С. Кукушин. – Ростов н/Д.: Феникс, 2005. — 474 с
11. Российский энциклопедический словарь: В 2 кн. – / Гл. ред. А. М. Прохоров. – Кн. 2. Н – Я. – М.: Большая Российская энциклопедия, 2001. – С. 1704.
12. Смирнова Е. О. Игра в современном дошкольном образовании // Психологическая наука и образование. 2013, № 3. С.92-98
13. Чаговец, А. І. Гармонійне виховання дітей 4-6 років у культурно-освітньому просторі дошкільного навчального закладу [Текст] : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.07 / Чаговец Алла Іванівна; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. - Київ, 2019. - 39 с.
14. Viktoria Pasichnyk, Khrystyna Khimenes, Maryan Pityn, Olha Bas, Ivan Hlukhov, Yaroslav Hnatchuk, Kateryna Drobot Physical condition of preschool children with disabilities in psychological and physical development //Journal of Physical Education and Sport © (JPES), Vol. 21 (1), Art 33, pp. 352 – 359.

15. Viktoriya Pasichnyk, Valery Melnyk, Levkiv Volodymyr, KovtsunVasyl. Effectiveness of integral-developmental balls use in complex development of physical and mental abilities of senior preschool age children // Journal of Physical Education and Sport. – 2015. – Vol. 15, is. 4. – P. 775 – 780.

References:

1. Bohush A.M. Movlennyevo-ihrova diyal'nist' doshkil'nykiv: movlennyevi ihry, sytuatsiyi, vpravy: navchal'no-metodychnyy posibnyk. K.: Vydavnychyy Dim «Slovo», 2008. 256 s.
2. Viktoriya Pasichnyk. Sutnist' ihrovoyi diyal'nosti u formuvanni osobystosti ditey // Sportyvni ihry. № 3 (17) (2020). S. 43–57.
3. Golovneva N.A., Perepelitsina T.I. Teoreticheskiy analiz funktsiy igry kak sredstva vospitaniya detey doshkol'nogo i mladshogo shkol'nogo vozrasta // Sovremennyye problemy nauki i obrazovaniya. – 2015. – № 4.; URL: <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=20524> (data obrashcheniya: 09.05.2020)].
4. Zakharov A.I. Igra kak sposob preodoleniya nevrozov u detey / A. I. Zakharov –SPb. :KARO, 2006 – 416 s.
5. Zakharova N.M. Adaptatsiya ditey doshkil'nogo viku do suchasnogo sotsial'nogo prostoru: Monografiya. – Donetsk: vid-vo "Noulidzh" (donets'ke viddilennya), 2010. – 218 s.
6. Ihrova diyal'nist' doshkil'nyka : molodshyy doshkil'nyy vik / Pirozhenko T.O. ta in. – Kyiv : Heneza, 2016. – 88 s.
7. Karabanova O.A. Igra v korrektsii psihicheskogo razvitija / O.A. Karabanova – M.: 1997 – 192 s.
8. Konysheva A.V. Igrovoy metod v obuchenii inostrannomu yazyku / A. V. Konysheva. - SPb. : Karo ; Minsk, 2006. - 181 c.
9. Kudikina N.V. Teoriya igrovoi diyal'nosti ditey: monografiya / N.V. Kudikina. – Kii: NMTSVD KU imeni Borisa Grinchenka, 2012. – 235 s.
10. Kukushin B.C. Teoriya i metodika obucheniya / B.C. Kukushin. – Rostov n/D. : Feniks, 2005. — 474 s
11. Rossiyskiy entsiklopedicheskiy slovar': V 2 kn. – / Gl. red. A. M. Prokhorov. – Kn. 2. N – YA. – M.: Bol'shaya Rossiyskaya entsiklopediya, 2001. – S. 1704.
12. Smyrnova E. O. Yhra v sovremennom doshkol'nom obrazovanii // Psikhologicheskaya nauka y obrazovanye. 2013, № 3. S.92-98
13. Chahovets', A. I. Harmoniynе vykhovannya ditey 4-6 rokiv u kul'turno-osvitn'omu prostori doshkil'noho navchal'noho zakladu [Tekst] : avtoref. dys. ... d-ra ped. nauk : 13.00.07 / Chahovets' Alla Ivanivna ; Skhidnoukr. nats. un-t im. Volodymyra Dalya. - Kyiv, 2019. - 39 s.
14. Viktoriya Pasichnyk, Khrystyna Khimenes, Maryan Pityn, Olha Bas, Ivan Hlukhov, Yaroslav Hnatchuk, Kateryna Drobot Physical condition of preschool children with disabilities in psychological and physical development //Journal of Physical Education and Sport @ (JPES), Vol. 21 (1), Art 33, pp. 352 – 359.
15. Viktoriya Pasichnyk, Valery Melnyk, Levkiv Volodymyr, KovtsunVasyl. Effectiveness of integral-developmental balls use in complex development of physical and mental abilities of senior preschool age children // Journal of Physical Education and Sport. – 2015. – Vol. 15, is. 4. – P. 775 – 780.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2021.7(138).21
УДК: [796:004.4+796.015.132]

Пятисоцька С.С.
кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент
Харківська державна академія фізичної культури, м. Харків
Ошека О.О.,
Академія кіберспорту The Champion, м. Київ

ЕФЕКТИВНІ МЕТОДИ ТРЕНУВАННЯ СТРІЛЬБИ І НАВЕДЕННЯ НА ЦІЛЬ У КІБЕРСПОРТИВНІЙ ДИСЦИПЛІНІ COUNTER STRIKE: GLOBAL OFFENSIVE

У статті розглядається питання технічної підготовки гравців у Counter Strike: Global Offensive. Проаналізовано основні розділи підготовки гравців у кіберспорті. Визначена сутність та зміст технічної підготовки у кіберспортивній дисципліні Counter Strike: Global Offensive. Запропонований комплекс вправ для тренування різних видів стрільби та наведення на ціль. Досліджена ефективність даного комплексу вправ для гравців.

Ключові слова: кіберспорт, технічна підготовка, стрільба, наведення, Counter Strike.

Piatysotska Svitlana, Osheka Oleksandr. Effective methods of shooting training and aiming in an e-sports game Counter Strike: Global Offensive. The article deals with the issue of technical training of players in Counter Strike: Global Offensive. The purpose of this work was determine the most effective ways to train shooting and aiming skills in the e-sports discipline Counter Strike: Global Offensive. The study involved 20 players from Counter Strike: Global Offensive, 17-19 years old. At the time of their participation in the study, they had little experience of training and competition at the amateur level. The main sections of training players in eSports are analyzed. The essence and content of technical training in the cybersport discipline Counter Strike: Global Offensive has been determined. The proposed set of exercises for training various types of shooting and aiming. The effectiveness of this set of exercises for players has been investigated

Key words: e-sports, technical training, shooting, aiming.